

Umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneytið
Borgartúni 26
105 Reykjavík

Húsavík, 27. janúar 2026.

Efni: Umsögn PCC BakkiSilicon hf. um áform um frumvarp til laga um aðlögunarkerfi við landamæri vegna kolefnis (EES-innleiðing, CBAM)

I. Inngangur

1. Vísað er til áforma umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneytisins („**ráðuneytið**“) um frumvarp til laga um aðlögunarkerfi við landamæri vegna kolefnis (e. *Carbon Border Adjustment Mechanism*, „**CBAM**“), sem birt var í samráðsgátt 30. desember 2025. Líkt og fram kemur í áformaskjalinu er kveðið á um CBAM í reglugerð (ESB) 2023/956 um að koma á fót aðlögunarkerfi við landamæri vegna kolefnis („**CBAM-reglugerðin**“). CBAM-reglugerðin lýtur að því að koma á tollum á innbyggt kolefni í vörum með stórt kolefnisfótspor (ál, stál og járn, sement, vetni, rafmagn og áburð) við innflutning á tollasvæði ESB. Þannig sé unnið gegn svokölluðum kolefnisleka sem felst í því að kolefnisfrekur iðnaður flytjist til annarra landa vegna hertrar loftslagsstefnu á því svæði sem flust er frá.
2. PCC BakkiSilicon hf. („**PCC**“) bendir á í þessu samhengi að EES-samningurinn er ekki tollabandalag. Ísland er því ekki bundið af reglugerðum ESB á því málefnasviði, þ.m.t. CBAM reglugerðinni. Brýnt er að íslensk stjórnvöld haldi því til haga þ.m.t. fyrir sameiginlegu EES-nefndinni.
3. PCC telur engu að síður að valkvæð innleiðing á CBAM-reglugerðinni í íslenskan rétt sé jákvætt skref, verði hún að veruleika. Með slíkri innleiðingu yrði vegið á móti neikvæðum áhrifum laga nr. 96/2023 um viðskiptakerfi ESB með losunarheimildir og stigið skref átt að því að jafna stöðu innlendra fyrirtækja og fyrirtækja sem staðsett eru í löndum sem ekki hafa innleitt jafn stranga umhverfisstaðla og Ísland. Þó er mikilvægt að tryggja að innleiddar verði samsvarandi aðgerðir vegna kísilframleiðenda, en CBAM-reglugerðin tekur ekki til kísilmálms eins og sakir standa. Í því efni verður að benda á, í ljósi þess að Ísland er ekki bundið af tollareglum ESB, að Ísland gæti sett frekari reglur um CBAM gjöld, þ.m.t. að þau nái einnig til kísilframleiðslu utan EES/ESB.

II. Samspil CBAM og ETS-kerfis

4. Hinn 22. desember 2023 voru samþykkt ný lög nr. 96/2023 um viðskiptakerfi ESB með losunarheimildir („**ETS-lögin**“). Eitt helsta nýmæli laganna var útvíkkun viðskiptakerfis ESB með losunarheimildir („**ETS-kerfið**“) þannig að viðskiptakerfið tæki í fyrsta skipti til losunar gróðurhúsalofttegunda í flugstarfsemi og losunar gróðurhúsalofttegunda í sjóflutningum. Í framkvæmd fól samþykkt laganna í sér að flugrekendur og skipafélög þurfa að kaupa losunarheimildir í viðskiptakerfi ESB til að geta þjónustað viðskiptavinum sína.
5. Ljóst er að ETS-lögin og innleiðing ETS-kerfisins almennt hefur mikil áhrif á rekstur innlendra fyrirtækja sem reiða sig á flutninga í starfsemi sinni. PCC hefur ekki farið varhluta af því, en félagið hefur flutt hrávöru sjóleiðina frá Evrópu til verksmiðju sinnar á Bakka í Húsavík og flytur svo fullunninn kísilmálm aftur til markaða á meginlandi Evrópu, og var lagasetningunni harðlega mótmælt af PCC á sínum tíma.¹ Þá liggur fyrir að staða félagsins hefur verið erfið undanfarin misseri, en framleiðsla í kísilveri PCC á Bakka var stöðvuð í miðjum júlí 2025 og er ekki fyrirhugað að hefja rekstur á ný fyrr en í fyrsta lagi í lok sumars 2026. Ljóst er að innleiðing ETS-kerfisins hafði þar mikil áhrif, en veigamikill þáttur í því sambandi er að meðal helstu samkeppnisaðila PCC, framleiðendur utan ESB (einkum í Kína), eru ekki bundnir af þessum aðgerðum. Með ETS-lögunum var þannig dregið úr samkeppnishæfni evrópskra framleiðenda í þeirri viðleitni að berjast gegn loftslagsvánni, en að sama skapi versnaði samkeppnisstaða sömu fyrirtækja gagnvart erlendum fyrirtækjum sem ekki hafa innleitt jafn stranga umhverfisstaðla.
6. Í framangreindu samhengi fagnar PCC áformum ráðuneytisins um innleiðingu CBAM í íslenskan rétt. CBAM er regluverk samhliða ETS-kerfinu sem gerir framleiðendum erlendra vara, sem ekki þurfa að kaupa ETS losunarheimildir, að greiða hærri tolla við innflutning inn á innri markað ESB og er því reglugerðin til þess fallin að jafna út neikvæð áhrif ETS-kerfisins á framleiðendur innan ESB. Þó er vakin athygli á því að þær vörur sem CBAM-reglugerðin tekur til eru m.a. járn, stál, ál, sement, áburður o.fl., en ekki kísilmálmur. Þótt telja megja líklegt að kísilmálmur verði einnig felldur undir CBAM-regluverkið á síðari stigum, vill PCC leggja áherslu á að við innleiðingu CBAM-reglugerðarinnar í íslenskan rétt verði tryggt að framleiðendur á kísilmálmi njóti sama stuðnings og aðrir framleiðendur og að áformað frumvarp kveði einnig á um hærri tolla á innflytjendur kísilmálms utan ESB, eða að sambærilegum aðgerðum verði beitt til að tryggja rekstrarstöðu PCC, sem óumdeilt er að sætir harðri samkeppni frá framleiðendum sem eru óbundnir af ETS-kerfinu með sama hætti og t.d. álframleiðendur. Að mati PCC er slíkt svigrúm til staðar sbr. framangreint í kafla I, auk þess sem áréttað skal að héraðs eru engir undirboðstollar lagðir á kísilmálm frá Kína, ólíkt því sem er við lýði í ESB.

¹ Sjá umsagnir PCC þess efnis til Umhverfis- og samgöngunefndar Alþingis [7. desember 2023](#) og [14. desember 2023](#).

7. Með innleiðingu CBAM-reglugerðarinnar, með framangreindum breytingum, er þannig unnt að jafna þá skökku samkeppnisstöðu sem ríkir á þeim markaði sem PCC og aðrir framleiðendur sem reka sambærilega starfsemi starfa á. Um leið aukast líkur á því að PCC geti styrkt rekstrarstöðu sína og hafið framleiðslu á ný, með tilheyrandi jákvæðum áhrifum á atvinnulíf á Norðausturlandi.

Virðingarfyllt,
f.h. PCC BakkiSilicon hf.

Kristín Anna Hreinsdóttir,
forstjóri